

El doctor Josep Maria Roca, en la seva monografia "La medicina catalana en temps del rei Martí", aporta nombrosa documentació en aquest sentit i de la qual en treiem les següents notes:

"Els assistents a l'Estudi (era l'Escola de Medicina de Lleida), mestres i deixebles i els familiars llurs, els llibreters, marxants de pergamins i d'altres coses relacionades amb l'Estudi, estaven eximits de la jurisdicció civil i criminal. Els oficials reials *no podien entrar en llurs domicilis per a practicar cap registre ni treure'n els delinqüents*".

Altres disposicions referents a diversos privilegis foren dictades en diversos moments i tan enllà anaren, que alguna volta s'arribà a haver d'intervenir el Rei en discussions entre gent de l'Estudi i autoritats, entre altres els consellers de Barcelona.

Era tanta la immunitat—diu Roca i Heras—que donava el sol fet de pertànyer a un Estudi, que moltes voltes es promogueren aldarulls, car els que els feien sabien que res no podien contra ells les autoritats, i es donaren casos en què l'autoritat reial, havent acomplert el seu deure, es veié obligada a donar satisfacció a la collectivitat escolar.

Malgrat d'aquestes dificultats, el Rei continua concedint privilegis. Permet l'ús de la campana i de segell; poden posseir caixa pròpia i celebrar consells i eleccions. I tots, mestres, batxillers, llicenciats, estudiants i llurs mullers i familiars, *queden sota la seva salvaguardia i reial custòdia*, preservant-los de qualsevol ofensa, *injúria i violència*.

I aquesta protecció era veritable, com es pot veure per aquesta lletra, entre altres de similars, que adreça el Rei, de València estant, als Veguer i sots-veguer de Barcelona:

"Per ço recomanat-vos singularment lo dit estudi de medicina d'aquexa ciutat, vos manam com pus expressament podem, sots incorriment de nostra ira e privació de vostres officis, que lo dit estudi, maestres e estudiants ab lurs famílies e béns, servets de tots anugs e sinistres, e tractets favorablement e benigna."

Moltes altres disposicions podríem citar que ampliessin el concepte de protecció que mereixien a aquest Rei els metges i els homes de ciència, i això que el seu regnat és a finals del segle XIV, *més de cinc segles abans que el rei Ferran VII*; però per no allargar més aquestes notes, acabarem citant solament el decret datat a Monçó el 16 de novembre de 1383, on s'ordena que "lo veguer i suts veguer de i batlle de Barcelona o altres qualsevols oficials reials, encara que fossen de son Primogènit i de sa reial família, no s'atreveixin prendre ni fer prendre o deturar *encara que a obs de la reial casa* los matxos, mules i rossins dels dits administradors que tenien per afers del dit hospital".

Aquesta protecció, malauradament, s'atenuà en morir el Rei, i després de l'interregne que el seguí; car el seu successor oficial, el castellà Ferran d'Antequera, no es sentí tan atret per la suficiència, els honors i les prerrogatives de la classe mèdica, sense arribar naturalment a l'opressió, però començant atenuadament el camí que amb vicissituds diverses havia de dur la classe mèdica a l'extremat despotisme del seu futur successor Ferran VII.

Celebrem que, amb motiu de la troballa d'aquest document, hàgim pogut establir un paral·lel entre dues cultures tan distintes i els resultats del qual afalaga tant el nostre orgull de catalans i la nostra dignitat de liberals.

JOSEP MARIA GIRONA